

Pestprotocol, CBS De Bongerd

Juli 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding.	Bladzijde 1
2. Visie van CBS de Bongerd op pestgedrag, herkennen pesten en oorzaken.	Bladzijde 2,3
3. Rollen bij pesten	Bladzijde 4
4. Schoolregels en Stappenplan bij pesten	Bladzijde 5,6,7
5. Begeleiding en Adviezen	Bladzijde 8,9 en 10

Inleiding:

Het team van CBS de Bongerd stelt zich tot belangrijkste doel:

“ Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Het doel van dit pestprotocol is:

- Na het opstellen van het Gedragsprotocol door het team van CBS de Bongerd was stap 1 in het duidelijk en zichtbaar maken van de normen en waarden van onze school gezet. Het Pestprotocol is hierop een belangrijke aanvulling en houdt zich vooral bezig met het antwoord op de vraag 'hoe te handelen bij structureel pestgedrag'.
- Door duidelijk te zijn wat onze regels en afspraken zijn, kunnen leerkrachten de kinderen en kinderen elkaar, als er zich ongewenste situaties voordoen, aanspreken op deze regels en afspraken. Het is niet de bedoeling dat ouders andermans kinderen aanspreken op hun gedrag, tenzij het een noodsituatie betreft. Een noodsituatie is een situatie die direct gevaar oplevert voor leerlingen, leerkrachten en omstanders.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Hoe gaat CBS de Bongerd met Pesten op school om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

Voorwaarden om pesten te kunnen aanpakken zijn:

- a. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders) Bijvoorbeeld; wanneer ouders van een kind dat structureel pest hier het probleem niet van inzien of niet kunnen geloven dat hun kind structureel pest, dan zullen ouders de maatregelen van school hierin niet graag steunen. Zo geldt dat ook voor de leerkracht; Als een leerkracht niet vindt dat een kind wordt gepest, dan zal de leerkracht hier anders op reageren dan wanneer een leerkracht wel vindt dat een kind wordt gepest. Iedere betrokkene moet dus beseffen dat pesten een probleem is.
- b. De school stelt alles in het werk om pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, CBS de Bongerd vindt dat het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar moet worden gemaakt. Vervolgens zullen de waarden en normen en de hierbij horende regels van onze school worden herhaald, zoals bepaald in het Gedragsprotocol, waarna met iedere klas afzonderlijk afspraken worden gemaakt om een veilig klimaat te scheppen.
- c. Zodra er sprake is van structureel pestgedrag, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen. Hiermee bedoelen we dat ouders en leerkrachten het de pester en meelopers zeer duidelijk maken dat pesten op CBS de Bongerd niet wordt getolereerd.
- d. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch (opnieuw) de kop opsteekt, beschikt CBS de Bongerd over een directe aanpak; bijgaand pestprotocol wordt gevolgd.
- e. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon zal met de betrokkenen praten, het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren. Op CBS de Bongerd zijn 2 vertrouwenspersonen. Dit om ervoor te zorgen dat er altijd een vertrouwenspersoon aanwezig is, maar ook om een keuze in vertrouwenspersoon te kunnen maken. De vertrouwenspersonen staan op onze site vermeld.

Onze visie op pesten:

Pesten komt vooral voor in de leeftijdscategorie van 10 tot en met 14 jaar. Maar ook in lagere groepen (of op de middelbare school) zie je verschillende vormen van pesten. De definitie van pesten is; het doelbewust over de grens van een ander gaan terwijl deze het niet (meer) leuk vindt. Bij zeer jonge kinderen spreek je nog niet van pesten omdat je vaak nog niet kan spreken van 'doelbewust' gedrag, maar juist op jonge leeftijd is het van belang de kinderen te leren dat over de grens van een ander gaan, niet gewenst is op onze school en dat dit op latere leeftijd vaak uitmondt in pesten.

Iedere groep op CBS de Bongerd houdt zich daarom regelmatig bezig met;

- Lessen in sociale vaardigheden
- Anti Pestprojecten
- Preventieve gesprekken
- Week tegen pesten (ieder jaar in September)

Wanneer de directie het nodig vindt, zal zij ouders via de Bongerdbrief informeren over diverse zaken omtrent pesten.

Concreet betekent dit het volgende:

- Op school zullen we regelmatig een onderwerp aan de orde stellen.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. zullen regelmatig aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspellen, groepsafspraken maken (hoe willen wij in de groep met elkaar omgaan?) en het maken van groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.
- Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Voorbeelden van hoe je kunt herkennen dat een kind gepest wordt

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen, roddelen
- Via social media een kind beledigen, bedreigen, chanteren
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren, negeren buitensluiten
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Oorzaken van pestgedrag:

Onderzoek wijst uit dat pesters over het algemeen:

- Een positieve houding ten opzichte van geweld hebben
- Een beperkt inlevingsvermogen hebben

Daarnaast kunnen oorzaken van pestgedrag zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt

- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- Thuis geen grenzen geleerd hebben
- Zelf gepest zijn
- Zich machteloos voelen en daardoor de macht 'grijpen' over een ander
- Enzovoort

Rollen bij pesten:

Pester:

Een kind dat vanuit een innerlijke behoefte de grens van andere kinderen moedwillig overschrijdt, om deze behoefte in zichzelf te bevredigen. Dit kind weet/kent geen andere manier om deze behoefte te bevredigen.

Gepeste:

Een kind dat door een of meer pesters is uitgekozen om bijvoorbeeld getreiterd, uitgescholden, geslagen of genegeerd te worden en dat bij langdurig pestgedrag niet meer weet hoe het pesten gestopt kan worden. Het zelfvertrouwen breekt af en het plezier in het leven wordt lastiger.

Meeloper:

Een kind of groepje kinderen dat met de pester meedoet en dingen voor de pester uitvoert, omdat ze het wel spannend vinden, of stoer vinden om een ander te pesten. Maar ook omdat ze liever met de pester meedoen en een vriend van de pester willen zijn, dan het risico lopen dat ze de pester tegen zich krijgen. Dit zijn dus over het algemeen geen 'echte' vrienden van een pester.

Helper:

Een kind of meerdere kinderen die niet bang zijn voor de pester en iets van het pestgedrag durven zeggen om het te stoppen.

Aanmoediger:

Kind dat uit onzekerheid probeert de pester en meelopers gunstig te stemmen, door het pesten aan te moedigen of te roepen; kom kijken,!

Buitenstaander:

Groot deel van de klas die over het algemeen wel weet dat er gepest wordt maar er niets tegen durft te doen omdat ze bang zijn dat de pester(s) anders hen gaat lastig vallen. Deze kinderen weten vaak zelf niet hoe ze voor zichzelf moeten opkomen, laat staan voor een ander.

Omstander:

Volwassene, bijvoorbeeld de leerkracht of coach, die in staat is om iets tegen het pesten te doen maar het niet per definitie ook altijd doet.

Schoolregels om pestgedrag tegen te gaan:

De regels zijn in drie hoofditems onder te brengen:

1) regels voor het omgaan met elkaar

- als je wordt gepest en je kunt het zelf niet oplossen dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken. De leerkracht zal jou dan bijstaan wanneer je het ZELF oplost
- we zijn samen verantwoordelijk voor een prettige sfeer in de groep voor iedereen
- we spelen met elkaar op een manier die je zelf ook prettig vindt
- we noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden
- als je ruzie hebt probeer je het eerst uit te praten. Anders ga je naar je leerkracht. Die zal dan met jullie een gesprek zonder schuldvraag voeren
- we proberen steeds goed naar elkaar te luisteren
- nieuwe kinderen willen we goed ontvangen en opvangen. Zij zijn ook welkom op onze school.
- We beoordelen kinderen niet op hun uiterlijk, kleding of geloofsovertuiging

2) regels voor het omgaan met materialen

- we gaan zuinig met de spullen van een ander om
- als een leerling zijn eigen spullen terug wil, geven we het hem of haar (terug)
- als er iets vernield is, moeten we het vergoeden

3) regels voor het bewegen binnen en buiten de school

- we zijn in school rustig en stil zodat niemand last van ons heeft
- in school lopen we rustig zodat je niet valt of anderen omver loopt
- Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep; dit zijn de zogenaamde groepsafspraken. Schoolregels en groepsafspraken worden zichtbaar in de klas opgehangen.

Stappenplan

AANPAK VAN DE RUZIES EN PESTGEDRAG IN VIER STAPPEN:

Ruzie is een strijd om een zaak. Een doelpunt dat niet geteld is, of een kind dat boos is op een ander. Wanneer ruzie niet goed opgelost wordt, dan zou ruzie uit kunnen monden in pesten. Echter, bij een ruzie treedt alleen het pestprotocol in werking, als een van de twee partijen zich door de andere partij gepest voelt. Wel zal de leerkracht een ruzie die zich binnen school afspeelt, laten uitpraten om toekomstig pestgedrag te voorkomen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten dan gaan we als volgt te werk:

STAP 1:

We adviseren de kinderen om te proberen er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Let op: wanneer klasgenoten of andere leerlingen weten dat een kind gepest wordt of zal gaan worden, hebben zij de plicht om dit pestgedrag te melden bij de leerkracht. Dit mag en zal door de leerkracht nooit als klikken worden beschouwd.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een gesprek en probeert **samen** met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Indien nodig geeft de leerkracht beide ruzieschoppers of de pester een straf uit licht/matig Grensoverschrijdend gedrag van het Gedragsprotocol. (zie hieronder Fase 1)

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen meer sancties.

Let op: wanneer er sprake is van pesten, laat je de pester nooit alleen met de gepeste om er 'samen' uit te komen!!! Dit is zeer onveilig voor de gepeste!

STAP 4:

Bij herhaaldelijk pestgedrag onderneemt de leerkracht de volgende actie;

- Spiegelen, zeggen wat je ziet en wat dit met jou doet
- Uitdelen straf
- Gesprek zonder schuldvraag met bemiddeling en nazorg
- Tevens wordt de naam van de pester in de groepsmap genoteerd. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht 'de toedracht'.
- Bij de **derde** melding in de map worden de ouders van de pester op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. (Zie hieronder Fase 2 volgens Gedragsprotocol)
- Ouders van de gepeste wordt gevraagd om de pester met rust te laten, maar om met de ouders van de pester, eventueel in bijzijn leerkracht, een gesprek te voeren over het oplossen van dit gedrag.

Wat betekent dit concreet? Wat zijn de gevolgen?

1. De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van (open of verborgen) pesten. De leerkracht houdt een klassengesprek, om de privacy van gepeste en pester te beschermen, waarin een algemeen probleem aan de orde wordt gesteld om langs die weg bij het probleem in de klas te komen. Daarin zal de leerkracht de rollen die bij pesten voorkomen (nogmaals) bespreken. De leerkracht weet dat pesten een groepsprobleem is en stelt derhalve de hele klas op een positieve manier verantwoordelijk voor pestgedrag binnen de groep. Ieder kind in de klas is verplicht iets te doen tegen pesten, anders ben je 'medeverantwoordelijk'. Dit gesprek kan op vele manieren vorm krijgen maar is zeer belangrijk om pesten boven tafel te krijgen, indien goed gevoerd. Daarbij zal de leerkracht de pester aanspreken op zijn/haar gedrag en zo nodig een straf uitdelen. Zie hieronder fase 1.
2. Wanneer een klassengesprek niets heeft opgeleverd, stap 1 t/m 4 van bovenstaand stappenplan met bijbehorende straffen leveren geen positief resultaat op en als het pesten gezien kan worden als structureel pestgedrag, dan

zal de leerkracht spreken van Structureel Pesten. De handelingen van Zwaar Grensoverschrijdend gedrag van het Gedragsprotocol zullen dan in werking treden, afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag. Zie hieronder Fase 2 t/m 4.

FASE 1: (Gedragsprotocol Matig Grensoverschrijdend gedrag, maximaal 3 keer)

- Spiegelen, gesprek om de pester uit te dagen tot bewustwording en inlevingsvermogen in hoe het voelt voor een gepest kind
- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Afspraken maken met de pester en zijn/haar ouders over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Gesprek met het slachtoffer hoe het nu gaat en wat het slachtoffer nog meer kan doen om het pesten te stoppen

FASE 2: (Gedragsprotocol Zwaar Grensoverschrijdend gedrag)

- Spiegelen
- Melden bij de directie, officiële waarschuwing 1 (wordt op papier meegegeven)
- Leerkracht neemt contact op met de ouders en meldt dat er ook een officiële brief met waarschuwing aan komt. Verzoekt om gesprek met de ouders
- Gesprek met ouders over het gedrag, uitzoeken waarom het kind dit gedrag vertoont, verslag van dit gesprek wordt opgeslagen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De ouders worden over een gepaste straf geïnformeerd en er worden afspraken gemaakt over het handelen bij herhaalgedrag.
- Gesprek in bijzijn ouders met het kind; weer gespreksverslag
- Indien mogelijk; contract met kind afsluiten met afspraken
- Gesprek (telefonisch) met ouders gepeste met als belangrijkste doel; te laten weten dat we ermee bezig zijn en het serieus nemen.

FASE 3:

- Spiegelen
- Melden bij directie, officiële waarschuwing 2 (wordt op papier meegegeven)
- Directeur neemt contact met ouders v.d. pester op en nodigt de ouders uit voor een gesprek; de uitnodiging en reden voor dit gesprek wordt via mail bevestigd.
- Directeur heeft gesprek met ouders slachtoffer om voortgang te melden.

- Directeur zoekt samen met de ouders naar een oplossing om pestgedrag in de toekomst te voorkomen. Ouders worden over een passende straf geïnformeerd. Tevens worden afspraken gemaakt van de acties bij herhaaldgedrag. Van alle afspraken en het gesprek wordt een verslag gemaakt dat met ouders wordt gedeeld.
- Gesprek met ouders gepeste met als doel; hulp zoeken voor hun kind, mogelijk een training of gesprekken met een professional.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.
- Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere locatie van de school behoort tot de mogelijkheden.
- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

FASE 4:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (voor de procedure verwijzen wij u naar het protocol schorsing en verwijdering)

Hoe kan je een gepeste leerling begeleiden?

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en om hulp vragen bij het oefenen van een andere reactie
- Praten met de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet 'over' beschermen zoals naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Bij structureel slachtoffergedrag van kind en/of ouders; inschakelen hulp. Bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining voor het kind, of hulp vragen aan pedagogen of wijkteam Ridderkerk/CJG.

Hoe kan je een pester of meeloper begeleiden?

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste
- Excuses aan laten bieden als een pester oprecht inziet dat het fout was
- Bij een onzekere pester of meeloper; in laten zien dat hij het niet nodig heeft om een ander naar beneden te halen om zichzelf beter te voelen.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft, zorg dat ze elkaar beter leren kennen (indien veilig genoeg voor gepeste)
- Duidelijkheid omtrent de regels; Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoek een sport of club waar het kind kan ervaren dat positief contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD, MD enz.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Help uw kind door het zelf oplossend vermogen te vergroten; los het niet voor uw kind op maar sta uw kind bij wanneer het zelf zijn/haar probleem oplost. Dit vergroot het zelfvertrouwen
- Geef uw kind complimenten wanneer het goed gaat en kijk naar wat beter kan als het minder gaat.

Ouders van pesters:

- Neem de 'klacht' van een andere ouder altijd serieus. Bedenk dat het voor een ouder meestal erg moeilijk is om bij u aan te kloppen met een probleem over uw kind. Neem dan niet direct stelling, of tegen deze ouders of tegen uw kind, maar luister het verhaal van deze ouders af en zeg dat u het met uw kind zult bespreken.
- Vraag uw kind naar zijn/haar toedracht van het verhaal en vraag anderen die erbij waren, niet alleen vrienden van uw kind, maar ook andere kinderen, naar de toedracht, om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de toedracht.
- Vraag informatie bij de leerkracht op; misschien weet de leerkracht er meer van.

- Kom er in ieder geval bij de andere ouder op terug. Probeer samen tot een oplossing te komen. Bespreek deze oplossing met uw kind.
- Wanneer ouders u regelmatig benaderen over het gedrag van uw kind, neem dan contact met de leerkracht op. Wanneer u er zelf met de ouders van de gepeste niet uitkomt, wellicht wil de leerkracht een bemiddelende rol spelen.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Stel duidelijke grenzen voor uw kind en bespreek vooraf de consequenties wanneer de grenzen overschreden worden
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind en het verhaal van het gepeste kind serieus: het is een signaal dat het kind (en de ouders) niet weten hoe het voor zichzelf moet opkomen.
- Veroordeel of oordeel niet over (de ouders van) een kind dat pest. Heb begrip voor het feit dat geen enkel kind een pester wil zijn en geen enkele ouder wil dat zijn kind een pester is. Er is altijd een oorzaak voor pestgedrag.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen